

СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИКСВОБОДА
UKRAINIAN DAILY

РІК LVII Ч. 233. ДЖЕРСІ СІТІ / НЬО ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 7-го ЖОВТНЯ 1949.

No. 233. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 7, 1949.

VOL LVII

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ За кордоном

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0881 — Тел. У. Н. Союз: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

НОВИЙ БИЛ ПРО СУСПІЛЬНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УХВАЛЕНО
В ПАЛАТІ

Вашингтон, 5 жовтня. — Після дводенної дискусії, на підставі „замкненого правила“ палата репрезентантів 333 голосами проти 14 ухвалила новий законопроект в справі суспільного забезпечення. Цей проект, за який побирався президент Труман від передвиборчих часів, який має на меті поширити суспільне забезпечення на 11,000,000 нових робітників і підняти виплати для тепер безробітних осіб, головним чином на час безробіття і на старість. Стареча пенсія, на підставі ухваленого проекту, мала б бути підвищена на 50-88 відсотків в порівнянні з теперішньою, однак і доплати до суспільного фонду мають бути підвищені з одного на півтори відсотків платіж. Доплати мають бути підприємці й намітники в однаковій вимір. У новому проекті робітників має дістати платіж на випадок хвилевої або постійної неспособності до праці, а ця платія має бути така, як стареча пенсія.

Заки палата приступила до голосування над законопроектом, вона мала проект підготований республіканцями, однак відкинула його 232 голосами проти 113. Після того остався чистий шлях для урядового проекту. Його прийняття палатою репрезентантів вважається за великий успіх адміністрації Трумана. Щоб проект став законом, його мусить ще ухвалити сенат.

ПРОЕКТ ПРО БУДОВУ НИСЬКИХ
ДОМІВ ВІДКЛАДЕНИЙ
В СЕНАТІ

Сенат відложив аж до наступного року законопроект про будову дешевих домів для поодиноких родин по містах, а за те прийняв резолюцію, щоб продовжити теперішній закон про федеральне забезпечення позичок. Цей попередній тижня проект будови дешевих домів був на програмі сенату в теперішній сесії. Палата репрезентантів уже ухвалила цей законопроект перед двома місяцями.

ПІДПРИЄМСТВО ВЕСТИНГ
ГАЗВ ПРЕДЛАГАЄ ПЕНСІЮ
ДЛЯ РОБІТНИКІВ

Пітсбург. — Вестинггауз Електрик Корпорейшен оприлюднює, що змінює своє наставлення супроти домагання своїх 90,000 робітників і готова призначити їм пенсію й своє суспільне забезпечення. Водночас голова юнії сталевих робітників, Філіп Морей, виявив, що підприємство Кайзера Стіл Корпорейшен згодилось на домагання юнії і дає по 6 центів від години на робітників до пенсійного фонду, а по 4 центи до фонду забезпечення і не вимагає, щоб робітники додали щось від себе. У Кайзера працює 3,500 робітників.

ДОПІТИ НАД ГОЛОВНИМ
СОВЕТСЬКИМ ПИПИГОМ

Вашингтон. — Едвард Маннінг, колишній працівник в шікаговській лабораторії атомової енергії посвідчив, що один советський шпиг мав приїждіти в закладеній лабораторії Маннінга, що живе тепер у Наксвилі, у штаті Тенесі, заявив перед комісією неамериканських діячів палати, що він зустрічав головного советського агента Артура Адамса в домі Кларенса Гіскі, який тоді працював теж в лабораторії, а тепер є професором в Брудліні Політехнік Інституті. Зустріч підготував Гіскі в 1945 році. На переслуханнях в конгресовій комісії Гіскі відмовився визнавати, чи він є комуніст або чи ним був.

УЖЕ СТВОРЕНО ОБОРОННУ
КОМІСІЮ АТЛАНТИСЬКОГО
ПАКТУ

Вашингтон, 5 жовтня. — Дванадцять держав, приналежних до Північно-Атлантичного Оборонного Пакту, зорганізувалися для військового планування й координації оборонних сил проти всякого можливого нападника в майбутності.

Міністри оборони девяти провідних держав зібралися в будинку американської оборони, званім Пентагон, разом зі знавцями воєнного діла і приступили до складання військової політики. Головою нового оборонного тіла на перший рік став американський секретар оборони, Луїс Джансон. Він ствердив, що нове тіло є тільки оборонною комісією, бо вона не має жадного іншого наміру крім миру. „Однак хай ніякий майбутній агресор не розуміє, що наша ненависть до агресії перешкоджає нам в рішучім наставленні відбити агресію всією нашою силою, якою ми розпоряджаємося“ — остеріг Джансон можливих ворогів Атлантичного Пакту. Оборонна Комісія має на меті радити над стратегією оборони в цілому світі.

СЕН. ЛАДЖ ПЕВНИЙ, ЩО
ОЗБРОЄНА ЕВРОПА МОЖЕ
ВІДБИТИ БОЛЬШЕВИКІВ

Вашингтон. — Сенатор Генрі Кабот Ладж Мол., сказав, що, на його погляд, західна Європа, маючи допомогу з Америки, може успішно відбити напад Росії навіть коли Росія має атомову бомбу. Ладж повернувся щойно з десятимісячної подорожі по Європі. Він однак заважає, що західно-європейські країни не мають ще економічного об'єднання, потрібного їм для своєї відбудови. Головну критику в цій справі звертає Ладж проти Великобританії за те, що вона відмовилася брати участь в нарадах над експонічним об'єднанням західної Європи. Він виявив, що західно-європейські країни хочуть прийняти Еспанію до оборонного пакту.

НЕ БУДЕ АМЕРИКАНСЬКОГО
АМБАСАДОРА В КИТАЮ

Вашингтон. — Уряд рішив не посилати наново амбасадора Дж. Лайтона Стюарта до Китаю, ані не посилати нікого іншого на його місце. Думка уряду така, що під теперішню пору не потрібно американського амбасадора при націоналістичній китайській уряді, а на вирішення відношення до комуністичного уряду ще не наспіла пора.

3 Гонг Конг наспіли вісті, що китайський комуністичний уряд має перед собою незвичайно важне завдання, якщо він хоче втримати свою владу в Китаю. Комуністичний провідник Мао-Тсе-Тунг недавно остеріг свою партію, що перемога комуністичної армії є перший крок у її шляху, довгому на 10,000 миль. Знаючи східних відносин кажуть, що перемина Китаю на комуністичну державу на зразок Росії, представляє собою надлюдські труднощі. Серед таких змагань може прийти завалення комуністичного режиму, а тоді прийдє час на введення практичної американської політики у відношенні до Китаю.

ВЕЛИКЕ ПРИЗНАННЯ Б.
ПОСЛОВІ А. ГЛІНЦІ В
КАНАДІСЬКОМУ
ПАРЛЯМЕНТІ

Торонто, Канада. — Місцевий „Глоб енд Мейл“ з 3-го жовтня реферує інтересний виступ посла Ф. Д. Шова в парламенті, в якому він дав найвище признание Б. послові Антонові Глинці, називаючи його речником і гордістю українців та чемпіоном канадської демократії. Промову Шова переривано кілька разів бурхливими оплесками. Висножуючи поразку п. Глинки в останніх виборах, Мр. Шов заявив, що його не переміг кандидат урядової партії, а тільки хитрі інтриги комуністів, що за всяку ціну хотіли позбутися Глинки з парламенту, як свого найбільшого ворога. Жертвою цих інтриг впади деякі невідомі громадяни. Посол Шов закликав нового посла з Вегревільської округи, п. Декора, зайняти таке саме становище, як його займав його попередник та намагатися дорівняти Б. послові Глинці як „чемпіону канадської демократії“.

СОВЕТИ ЗАПРОПОНУЮТЬ НОВИЙ
ПЛЯН В СПРАВІ РОЗЗБРОЄННЯ

Лейк Соксес, 6 жовтня. Советський представник в Раді Безпеки, заступник міністра закордонних справ Я. А. Малік, заповів вчора, що советська делегация приготувала новий план в справі світового роззброєння. Описав він натякнув, що советська резолюція в тій справі буде тісно зв'язана з проблемою заборони атомової зброї. Рада мала розглядати апробовану вже комісією для звичайного роззброєння відповідну французьку резолюцію, але перед відкриттям дебатів виступив Малік, заповідаючи советську резолюцію та прохаючи відложити дебати до вітвірка, що й зроблено.

НОВИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ
АМБАСАДОР В МАДЯРСЬКІЙ

Будапешт, 6 жовтня. Вчора прибув до столиці Мадярщини новий американський амбасадор, Н. П. Дейвіс. Злучений Держави не мали свого нормального представництва в Будапешті від засуду кардинала Міндсенті в лютому цього року.

СЕНАТОРИ ПРОТИ ДАЛЬШОГО
НИЩЕННЯ НІМЕЦЬКИХ
ФАБРИК

Двопартійна група з 44 сенаторів передала урядові домагання, щоб стримати дальше розбирання німецьких фабрик, однак де департамент стейту заявив, що треба йти вперед з давніми виробленим планом. Тому, що теперішній діючий секретар стейту, Веб, не має інструкцій від секретаря Ачесона, який бере участь в нарадах Об'єднаних Держав, а зміна політики в цій справі може прийти тільки за згодою Ачесона. За дотеперішнім планом має бути розібрано 700 німецьких фабрик, а збережених тільки 159.

ВИСОКА ОЦІНКА
ТВОРІВ І. ФРАНКА

Вибрані твори Івана Франка, подібно як і попередні видання УНСОюзу в англійській мові, відбилися широким відгомном в американській публічній opinі, здобувачи собі високу оцінку. На окрему увагу під цим оглядом заслуговує рецензія у вересневому виданні „Букс он Тайл“, в якій, крім короткого перегляду книжки, м. і. пишеться, що ці твори є „чудовим впровадженням“ у відносно мало відому на Заході українську культуру і цивілізацію, як теж книга звертає увагу на Івана Франка, як першорядного поета і велику людину. В рецензії окремо згадується про майстерність англійського перекладу Франкових творів.

ОСЕЛЯ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ
ІНВАЛІДІВ В БРИТАНІ

„Українська Думка“ повідомляє, що Союз Українців Британії придбав недалеко Лондону оселю, в якій мали б мати притулок та удержання інваліди українських армій, яким дозволено на побут в Англії. Оселя має однопверховий житловий будинок з 30 кімнатами, приміщення для обслуги, стайні, гараж та около 30 гектарів землі з городом, овочевим садом і парком. Оселя, за яку заплачено круглою сумою в тисячу фунтів, мала б з часом бути самостійною.

ФАРЛІ ВІДБІВ „ДУЖЕ ВІДВЕРТУ“
РОЗМОВУ З
ФРАНКОМ

Мадрид, 6 жовтня. Бувший генеральний постмастер Злучених Держав, Джеймс А. Фарлі, відбів вчора — як він заявив — „дуже відверту“ розмову з шефом еспанського уряду, ген. Франком, стверджуючи рівночасно, що Франко давав „речеві, інтелігентні та інтересні“ відповіді на всі його запитання. Сьогодні Фарлі відбуде наради з еспанським міністром торгівлі і промислу.

ПРОПОНУЄ ПСА НА „ПОСЕРЕДНИКА“ В РАДІ БЕЗПЕКИ

Канцелярія Об'єднаних Націй одержує кожного дня сотні листів в найрізноманітніших справах. Для характеристики згадується листа одного 10-літнього хлопця з Брукліна, який запропонував свого пса на посередника в дискусіях Раді Безпеки. Хлопчина твердить, що як тільки його товариші почнуть на вулиці біку, його пес негайно приводить до загального замринення. Він думає, що такий собачий посередник дуже придався б під час дебатів в Раді Безпеки і він переконаний, що поодинокі члени тоді були б згідливіші.

СОВЕТИ ПРОДАЮТЬ ЗБИЖЖА
ІРАНОВІ

Тегеран, 6 жовтня. На підставі ухвалення тут вчора договору, Советський Союз зобов'язався доставити Іранові 100,000 тонн збіжжя, по ціні 97 доларів за тону.

КРИЗА ФРАНЦУЗЬКОГО УРЯДУ

ПРЕМ'ЄР КЕІН ЗГОЛОСИВ РЕЗИГНАЦІЮ ЧЕРЕЗ НЕПОРОЗУМІННЯ В СПРАВІ ПІДВИШКИ ПЛАТЕНЬ; ПРЕЗИДЕНТ ОРІОЛ ВІДЛОЖИВ РІШЕННЯ; НОВІ КАНДИДАТИ НА ПРЕМ'ЄРА.

Париж, 6 жовтня. — Прем'єр Генрі Кей зголосив вчора резигнацію свого коаліційного уряду, відкидаючи домагання підвишки платень під час теперішнього девальваційного захистання фінансової стабілізації в світі Президент Вісент Оріол відложив своє рішення в цій справі до сьогодні до полудня, але прем'єр Кей дав виразно до розуміння, що він не думає відступити від свого становища. Стверджується, що криза теперішнього уряду, який встоявся при владі рекордний час після війни, бо повний рік і один місяць, буде воюю на млин двох екстремістичних груп, лівої комуністичної і правого Об'єднання Французького Народу під проводом ген. де Голя. З огляду на урядову кризу, в найближчу суботу мала б бути скликана Національна Асамблея, завданням якої було б вислужати причини відставки уряду й або прийняти їх або дати урядові своє повертіння. Якщо президент прийняв резигнацію, тоді Асамблея мала б за завдання вже тільки прийняти або відкинути кандидатуру на нового прем'єра. Вже тепер видивається можливість чотирьох кандидатів на прем'єра реорганізованого уряду. Першим є знову Кей, що перебрав відповідальність за відставку теперішнього уряду. Другим кандидатом є теперішній міністер закордонних справ, Роберт Шуман, тепер в Нью Йорку на сесії Об'єднаних Націй. Далі йдуть двома кандидатами є міністер внутрішніх справ Жюль Моп та колишній міністер фінансів Рене Маєр.

В НЕДІЛЮ БУДЕ ПРОГОЛОШЕНИЙ
СОВЕТСЬКИЙ РЕЖИМ В НІМЕЧЧИНІ

Верлі, 6 жовтня. — Зліплена Советами „німецька народна рада“ повідомила вчора про „конкретні заходи“ для „забезпечення інтересів німецького народу“, перемінюючись сама в німецький „парламент“ та формулюючи „все-німецький уряд“, що мав би бути офіційно проголошений правдоподібно в найближчу неділю. Рівночасно з проголошенням цього „уряду“, що має започаткувати советську акцію проти встановленої недавно західнонімецької федеративної республіки, мало б закінчитися советське військове управління, а на його місце прийшла б цивільна влада з комісаром Сміфоновим на чолі. В советському повідомленні говориться, що ці заходи є наслідком „національної загрози, в яку поставлено Німеччину диктаторською політикою західних потуг“.

НЕДОБИТКИ ГРЕЦЬКИХ
БОЛЬШЕВИКІВ В
БОЛГАРІ

Атени, 6 жовтня. — З повідомленнях джерел повідомляють, що всіх болгарських комуністів, які втекли з Греції до Альбанії, тепер морем перевозяться до Болгарії. Кількість цих комуністів нараховується на около 8,000 осіб. Здогадуються, що в Болгарії вони будуть переформовані та що їх задумують тепер використати для партизанської війни проти Тіта в Югославії.

ДОМАГАЮТЬСЯ ЯСНОГО
СТАНОВИЩА ЛЕЙБУРИСТІВ

Лондон, 6 жовтня. — В повідомленнях колах вважають, що лейбуристський прем'єр Атлі в найближчому часі проголосить становище уряду щодо можливостей передчасних нових виборів, які нормально мали б відбутися в половині наступного року. Лейбуристський уряд під цим оглядом ще сам не є рішечий, але такого рішення та ясності становища домагається загальна публічна opinія.

КРАЇНИ БЕНЕЛЮ ЗАТІСНЮЮТЬ
ГОСПОДАРСЬКИЙ СОЮЗ

Гага, Голандія, 6 жовтня. — Бельгія, Голандія і Люксембург підписали вчора договір, збільшуючи 30% взаємної торгівлі. Договір має бути ратифікований парламентами поодиноких країн і тоді обов'язуватиме вже від 1-го жовтня. Це є один з найбільш рішальних кроків в змаганні до перетворення трьох країн в один могутній господарський союз, що об'єднуватиме 20 мільйонів людей.

ПОЛЬСЬКИЙ САТЕЛІТ
ПРОТЕСТУЄ

Варшава, 6 жовтня. — Плушиє за прикладом свого московського пана, Польський комуністичний уряд передав вчора амбасадорам трьох західних великодержав окрему ноту, протестуючи проти створення західно-німецької республіки. В ноті вживається тих самих аргументів, що були подані Советами, та додатково обвинувачується західних союзників, що вони загрожують мирові, підтримуючи німецькі ревізіоністичні домагання щодо східного кордону.

ЕВАКУОВАНО КУКОНГ

Кантон, 6 жовтня. — Тут поширилася непотверджена вістка, що націоналістичні китайські війська евакуювали важливий стратегічний вузол Куконг, віддавши вже тільки 125 миль від Кантону. Причиною евакуації мала бути сильна перевага комуністів та загроза оточення міста.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130
of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На шість місяців	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і Загородові:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На шість місяців	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Часопис по понеділках (англійською мовою):		Monday's Issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На шість місяців	\$1.50	Six months	\$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Наш громадський обов'язок

Український Народний Союз є великий не тільки кількістю своїх членів та мільйонами свого майна, але в головній мірі своєю громадською відповідальністю, своєю невтомою активністю в усіх ділянках нашого громадського життя та своїм великим вкладом в українські визвольні змагання. Цим то і членство в УНСОЮЗІ стало не тільки особистою користю для кожного, але й почесною приналежністю до великої і свідомої сім'ї, яка в головній мірі двигаче тягар нашого громадського життя, його розбудовує, поширює і поглищує. Бути членом Українського Народного Союзу означає не тільки дбати про свою майбутність та майбутність своєї родини, але головню про майбутність своєї громади і свого народу.

Ми пригадуємо ці основні правди, що лягли в основу У. Н. Союзу, у зв'язку з однією з найважливіших справ, що стоять тепер перед нашою американською українською громадою. Маємо на думці Четвертий Український Конгрес, що має відбутися у Вашингтоні в дні 5-го і 6-го листопада та на якому кращі представники наших громад з'ясувати своє становище до поодиноких актуальних справ і виберуть свою нову репрезентацію, що матиме за завдання виконувати їх рішення.

В останньому часі Український Конгресовий Комітет розіслав до всіх відділів УНСОЮЗУ, як теж до інших організацій, окремі формуляри на повноважності для делегатів на Конгрес. Цій справі всі відділи повинні приділити належну увагу вже на своїх найближчих місячних зборах. Треба подбати аби якнайбільше відділів були репрезентовані на Конгресі. Більші відділи повинні послати кожний своїх делегатів, а менші відділи в поодиноких місцевостях можуть порозумітися між собою та вислати спільного представника. Представництво на Конгресі це справа великої ваги для цілої нашої громади і тим самим для нашої організації. Тому треба подбати, щоби на Конгресі були вислані найкращі та найактивніші з-поміж Союзного членства, які на Конгресі гідно заступали б інтереси своєї громади, а після Конгресу були б відповідальними виконавцями волі конгресової більшості в своїх місцевостях. Вибираючи делегатів та висилаючи повноважності до Конгресового Комітету, треба мати на увазі, що передумою затвердження повноважності є вирішення залежних або вплата бодай однієї частини вклада до Комітету.

Конгресовий Комітет в минулому виконував важливе і відповідальне завдання репрезентації американських українців та виразника їх волі відносно всіх як внутрішніх так закордонних справ нашої країни та нашого уряду. На Конгресі буде зданий звіт з тої праці і завданням делегатів буде той звіт одобрити або відкинути та встановити нові напрямки для дальшої праці цього найвищого нашого громадського представництва, яким є Український Конгресовий Комітет. Український Народний Союз, як дуже важний

фактор в нашому громадському житті, повинен бути теж відповідно заступлений на Конгресі; до участі в якому запрошені теж всі інші наші громадські організації, товариства і групи. Вибір делегатів та висилку їх на Конгрес треба вважати одним з головних обов'язків нашого Союзного членства, як у відношенні до своєї організації, Батьківщини українського народу, віддану службі та найбільш допомогти яким завжди були і на все залишаться головними цілями УНСОЮЗУ.

Віктор Приходько.

ПЕКУЧА СПРАВА

В кожній державі і у кожного суспільства існують так звані "гострі питання" і "пекучі справи", які потребують свого негайного вирішення і розв'язання, бо інакше вони гальмують життя, затримують розвиток суспільства і приносять явну шкоду цілому народові, нації. До таких пекучих справ в нашому українському житті належить справа фінансова або, інакше кажучи, справа матеріального забезпечення потреб нашого збірного національного життя.

В чому ж суть справи? Суть в тому, що, не зважаючи на всі страхи тортури, які перетерпіла Українська Нація протягом останніх десятиліть і яких не зажила жадна інша нація в світі, ми, українці, все ж не замирилися і у своїй життєвій діяльності розвинули тенденцію до всебічного розвитку й розросту. І, справді, коли взяти лише сторінку культури, в якій головню виражається духове життя народу, то ми, українці, тут, на еміграції, справді можемо бути горді, бо далеко обігнали інші нації, навіть ті, що не зазнали такого знищення, як українська. Згадаємо тут про розвиток нашого церковного життя на еміграції, у Німеччині, про наші високі школи, з їх численними факультетами, про наше шкільництво нижче, середнє й фахове, про наші прекрасні хори, театр, письменство, видавництво і т. д., і т. д. Все це — наявні показники того, що наш народ не вмер, що він живе і хоче жити і що він не гадає відмовитися від свого національно-політичного ідеалу, досягнення якого є вершкою стремління кожного живого народу.

Але в яких умовах відбувається цей наш розрив? "Безконечна жебранина". Цей вираз трохи шорсткий, але він добре характеризує ті обставини і ту атмосферу, серед яких доводиться жити і діяти нашим національним у-

станови, організаціям і діячам. Справді: безконечна жебранина! Бо є речі (церква, школа, письменство, мистецтво, стосунки з іншими народами), без яких нація перестає бути нацією, тільки бидлом, вартим всякої погорди і призириства. І ось наші установи, організації й діячі, в неохитий перебіг життя, що працює тих установ та інституцій має продовжуватися і не сміє замислитися, звертається кожний і кожда зокрема до українського громадянства, до людей доброї волі й жертвенності з проханням допомогти, підтримати, "виконати свій національний обов'язок", "не дати загинути", "не осоромитися перед культурним світом", "перед грядучими поколіннями" і т. д., і т. д. Розгорніть наші часописи і перед вами вирине картина нашого українського ярмарку чи "відлущу" і цілі шереги прохачів — один співає, другий грає на лірі, третій на бандурі, а четвертий голосить на цілу вулицю.

І хто ж цим ділом займається? Займаються переважно наші найвдатніші люди: старі професори, письменники, духовні особи, заслужені громадські діячі. У нас так: коли треба зробити в інтересах Нації якийсь діло — чи то видати для світу книжку в оборону українського народу, чи вислати делегацію на важливу міжнародну конференцію, чи утримати якусь необхідну національну інституцію, то все мусить початися з "жебранини". Український письменник, науковець чи політик доки зможе взятися до властивої праці, мусить на ту працю десь виходити, випросяти, коротко кажучи, "вижебрати" бодай трохи засобів, — аж тоді він може щось починати.

Які ж наслідки цієї "системи"? Наслідки жалюгідні. Бо як відбуваються у нас збірні?

Переважно через часописи або на мітингах. А яка частина наших людей дістає українські часописи або ходить на мітинги? Часом, правда, якесь товариство чи організація розсилає листи. А що не має коштів навіть на поштові марки, то розішле дві-три сотні і на тому кінець. Що ж з того виходить? Що про якусь дуже важливу загальнонаціональну справу чи потребу довідується тільки маленька частина українського суспільства. А раз мало людей, то й мало грошей. До того ж ще приходить нерівномірність в несенні національно-громадського тягару, соціальна несправедливість. Бо у нас, як хтось жертвує, то якраз до того й постійно звертаються, і виходить, що всю нашу національну справу двигаче лише тисний гурт жетрвенних і патріотичних людей.

А де ж сотні тисяч, аж до мільйона чи навіть поверх мільйона українців, що живуть по цілому світі, поза батьківщиною? Живуть, їдять, п'ють, виховують дітей, мають фарми, підприємства, капітали і при тому не цураються, що вони українці?

І ось тут головна хиба в організації нашого національного життя. Хиба в неумінню притягнути увесь український народний загаль до рівномірного несення національних тягарів. І річ навіть не в "неумінню", а в тому, що справа ця в такій площі — загального обов'язку — взагалі ще не ставилася. Правда, Українська Національна Рада прийняла дуже важливий закон про "Національно-Державний Фонд", але до належної реалізації цього закону поки-що не дійшло. Поки що маємо стару відсталу систему фінансування наших національних потреб, якою користуємося "по інерції" й яка давно і далеко відстала від життя. Тут справді, ми яскраво спостерігаємо "пожижжя". З одного боку, потреби майже модерної нації, високі школи, Академія Наук, виступи на міжнародній політичній арені, — нації, що вчора мала свою державність і змагає до неї завтра, — і — з іншого — "фінансова система", що була б, можливо, природна в часах Маркіана Шапкевича, а не сьогодні. Самозрозуміло ця "система" болочує вдаряє по цілому нашому національному життю і поки ми її не зреформуємо, не замінимо новою, доки не сміємо мріяти про унормування нашого життя, про поступ його, про успіхи наші, а тим більше — про досягнення нашого найвищого ідеалу. Це буде постійне недомагання і скінгіння і національні установи наші будуть і далі тягнути свою жалюгідну жебрацьку "екзистенцію", наші вчені будуть зба-

гачувати чужу науку, наші письменники тягтатимуть до світу у подертих валізках свої невіддані твори і мріяти старому будемо ховати і передчасно своїх видатних людей і вгрозювати над ними плаксиві промови...

Чи можлива нашіра сучасна ситуація?

Безперечно можлива і вказівки для цього дає нам наша недавня історія.

Коли в 1917-20 роках ми прогнали справу своєї державності, відступаючи із своїм 40-тисячним військом, перед навалою більшовицьких армій, то багато говорилось й писалось про те, що цієї національної поразки не сталося би, як би тодішні провідники зуміли зорганізувати усю українську націю до бою з більшовиками і потрапили б зобов'язувати не 40, а бодай 400 тисяч людей! Тоді Україна безперечно відбила б ворога і не втратила б 15 мільйонів людей, що загинули під Совєтським пануванням. І писалось тоді, що коли провідники хотять бути такими то повинні уміти примусити націю до жертв в інтересах тої ж нації та її майбутнього. Краще, мовляв, було б, як би українці зложили б тоді мільйон жертв зі зброєю в руках, а не дали б на поталу безборонну націю, яку вб'ють чистіше ніж у день ось уже тридцять літ. Правда, вказувалося тоді ж, що українська нація у своїй боротьбі показала також приклади надзвичайної жертвенності й героїзму (Зимовий Похід, Базар, Крути), коли невеликі загони українських вояків-лицарів відважно ставили чоло цілій ворожій державі. Однак, з цього приводу зазначалося, що хоча героїзм і посвяти окремих людей і окремих військових частин мають величезне значення, але значення це більш морального порядку і що в критичних моментах тільки масове зусилля цілої нації може рішити про долю нації.

Ці міркування зумовили насуваються, коли ми роздумуємо над нашим фінансовим питанням. І як Зимовий Похід Крути, не зважаючи на усе героїзм учасників, не могли розв'язати справи нашої державності, так і шира жертвенність сотень наших патріотів — громадян не розв'язує справи, якщо сотні тисяч таких же громадян будуть стояти осторонь і байдуже приглядатися. І ось — завданням біжучого моменту поставити на порядок денний справу матеріального забезпечення цілого нашого, національного й культурного життя і рішуче її розв'язати. І то — розв'язати не половинчастими заходами і не "латаванням", а

(Докінчення на стор. 3-тій).

Юрій Ліпа.

КІННОТЧИК

3)

Попереду в матросській куртці чоловік без шапки.

— Залізай, ти хто такий?

Сотник неголене підборіддя поглядів, — знов бісові шусівці?

— Я, — каже, — чи не бачите хто я? Я — із штабу зеленої армії отамана Шуса. Не задержуйте мене, — каже, — бо спінише маю діло.

— А, — каже матрос, — злізай! Як раз нам такої пташечки й потреба. Дуже вже ми нам, шусівці, крові напсували.

Ведуть, а матрос далі каже:

— Я тебе у тутешньому ревкомі і судити не буду, — і поїдеш до Могилева, там суд

чрезвичайної комісії тебе судити буде. Полоскочуть тебе,

— довідаються як і що.

Взяли Недаихату, побили трохи, взяли, тай кинули у холодну при волості.

Лежить голодний на соломі. Та не сам — у холодній повно. Кажуть йому, що завтра їх сімох повезуть до Могилева.

Один укрїнсь, студент, за повстання, двоє жидів — за спекуляцію, один якийсь несамопитий дідо, що все лаяв теперішнє, бо не по Божому поступають, і ще якісь — тихі.

Принесли юшку з гнилої картоплі — з'їв Недаихата, — і за те слава Богу. Спав, спав, а ранком побудили всіх.

— Вставайте, смертельники, до чека, до Могилева! Виспитеся на другім світі.

Посадили на дві підводи: на одній четверо з конвою і малий хлопчик, Альошка, на другій — смертельники, між ними й Недаихата.

Матрос, ревкомщик, одпроваджував їх аж за село. І ще на царині каже до взводного Тишки:

— Дивись же, Тишко, — ось усі препроводительні папери. То дуже важне, там усе слідство, — ти мені за них головою відповідаєш.

— Ладна, — каже Тишка, — москаль сонний із Калузької губернії.

Цмокнув на коні й поїхали. Лежить Недаихата й думає, й думає. Інші похнюплени, а він, думає.

Тимчасом малий Альошка, хлопчик, (свідок чи що, з канцелярії приплатувався), бігає од воза до воза. Дурне — то: змучиться, а до вечора вже й хати. Вонож з начальником кон-

вою, з Тишкою дражниться.

— Слухай, Альошко, — каже запорожець, — дурний той Тишка.

— Кацап, — сміється Альошка.

— Ти йому вступништуку?

— А яку?

— Витягни йому папери з під паху, що він так притискає, і підкладай туди соломки. Та обережно, а то сміху не буде.

— Ну, так, — сміється Альошка.

— А папери мені дай, — хай прочитаю, що там про нас пишуть.

Смик, смик, — папери в Недаихати. Саме через міст переїздив, а він потихеньку руку з воза, і всі папери — шубовість у воду.

Дідок акафисти читає на голос — нічого не помітив, тільки жиди хитро дивляться, але помовчують.

Тоді Недаихата — до розмови з Тишкою. Той спочатку

говорить не хоче. А там заку-рин, розкаже про себе: як — удома, в Калузькій, як — жінка, діти, як погнали їх по са-ло й хліб на Україну.

Говорять, говорять, — і каже запорожець.

— Жаль мені тебе Тимофей Демьянович. Не знаю, чи побачить тебе твоя жінка й діти. Твоя служба — сувора.

— О, — каже Тишка, — за малу провинність — куля в лоб, як раз плонуть.

І циркнув — сплюнув.

— А, — каже Недаихата лагідно, — особливо, як ти наші папери згубиш.

Той мац, мац, — нема паперів. Побіг на дорогу дивитись, усю солому з воза скинув.

— Ой, — каже біда. Це ж препроводительні папери, я ж за них власною головою відповідаю.

— Не інакше, як розстріляють, — каже Недаихата. По-зіхає, рота хрестить, шож, — каже, — воля Божя. Ти не журись — разом погинем.

Тут вечоріє вже, і до Могилева недалеко ліси, садки.

Зиркнув москаль направо, зиркнув наліво: нема нікого.

— Шож — каже, — так та-ки й погинути маємо через прокляті папери? Ідіть, — каже, — ...розходьтеся. Як вас не знайдуть, і мене не знайдуть, — то може уся справа й присохне.

Сам перший з кулаками на акафистного дідка — з воза зганяє. Усіх розганяє, бігає.

Жиди уже й готові — їм тільки очі світяться. Один підійшов до Недаихати.

— Я, — каже, — догадуюсь хто ви. Ви нам допомогли, а я вам поможу.

І розкаже як іти, і де то можна в однім місці переночувати, як ізв'язатися з іншими і через Дністро переправитись.

Недаихата кивнув жидові, людно з воза для оборони виламав і чимчикує до того села стежками.

І все булоб добре, колиб не

пожежа на дорозі.

Бачить — горить. Люде йдуть веселі, несуть із собою уське добро, посуд, відра, одні, навіть фортеп'яні везе на возі.

— Економію ділимо! — ка-жуть.

Недаихати — що? люде свое роблять, а він по своє прямує. Іде, придивляється, як ясно стало, як ізза тоїполю, ізза верб вогнем береться дідачівська оселя.

Коли почув кіньскє іржання, та такеж жалібе та любє. Питається, що там?

— Та то, — кажуть, — до стаїни вогонь доходить, тай помішницькі рисаки іржать.

І дійсно іржання вже не од-но, та такеж смутне та злякане!

(Дальше буде).

ЧИГАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ ЖУРНАЛИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ДОПЛАТ ДО ПЕРЕДПЛАТИ І ПРЕСОВОГО ФОНДУ „СВОБОДИ“!

ДОПОМОЖІТЬ „СВОБОДУ“ РАЗ В РОЦІ, ЩОБ ВОНА МОГЛА ДОПОМАГАТИ ВАМ НА КОЖНОМУ КРОЦІ! ВИШЛІТЬ НЕГАЙНО СВОЮ ДОПЛАТУ ДО ПЕРЕДПЛАТИ І СВОЮ ЩЕДРУ ЖЕРТВУ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД!

Федір Дудко.

Воскреслий український Лазар

„З усіх наук найпотрібніша нам у цих часах наука історії. Тільки вона може нас навести унікальні блага, яких ми, на жаль, допустилися. Не даром говорили старинні: „Historia — magistra vitae“.“

Митрополит Андрій Шептицький.

Останні 30 років були домінантні в найновішій українській історії. Якщо б ми захотіли зробити діаграфічну криву нашого національного упадку і національного піднесення упродовж найближчих до нас 300 років, а саме від фатального, переяславського договору Б. Хмельницького до сьогоднішнього дня, то з різницею нагадністю побачили б, які великі були ці останні 30 років. Вони так багато заважили на долі українського народу, що, на них варто дещо зупинитися.

Переяславський договір був добровільно укладений двома взаємно незобов'язаними партнерами — Україною з одного боку і Москвою з другого, як договір „рівного з рівним“. Історія дуже добре знає, як цей договір „рівного з рівним“ трактувала московська сторона. Московський вроджений імперіалізм від першого ж дня укладення цього договору почав приборкувати до своїх рук українського партнера і похалпиво нищити одну волюність нашого народу за другою. Свобода рухів 5-х українських гетьманів, що правили Україною між Хмельницьким і Мазепою, була міцно завішена московською рукою і майже всі ці гетьмани передчасно згинувши від наслідків московської руки. Великому гетьманові Ів. Мазепі, якого відіслало від Богдана Хмельницького лише 30 років, уже нічого більш не залишалося, як спирити балансувати між молотом і ковадлом та цілих 20 років з тугою виглядати чуда, що вирвало б Україну з цупких клішнів московського загартника.

Графіка крива національного упадку України летіла стрімголовом від і її не могли заломило ні заходи самого Б. Хмельницького, ні блискучий у нашій історії розгром за гетьмана Вигнеського московських полчищ під Конотопом. Мазепа, що прийшов по Хмельницьким лише 30 років пізніше, був уже цілковито обкрадений у своїх волюдарських правах і його становище українського гетьмана було чисто номінальним.

Чудо, на яке 20 років чекав Мазепа, сталося. Своїм союзом із шведським королем Карлом XII. Мазепа поставив на карту все, чим 80 років боліло його шляхетне українське серце: долю України. Умови до визволення були українському народові тим союзом створені. Треба було лише з боку наших мас виявити як найбільшу активність.

На превеликий жаль і на ще більший наш сором, дух українських мас часів Хмельниччини, особливо ж старшинської верстви, був уже сильно отруєний московським підкупом, і маси в найкритичніший момент нашої історії свого гетьмана не підтримали. Полтавська битва була останнім виявом свободної волі української еліти й останньою лебединою піснею політичної незалежності України.

Після Полтави почався безоглядний розгром решток української самобутності. Графічна крива нашого національного упадку іще стрімкіше пішла вліт і її лише в дуже незначній мірі відхилили від прямої лінії падіння політичні маніфестації Орлика-батька та Орлика-сина, а пізніше чисто культурницькі зусилля І. Котляревського, Г. Квітки-Основ'яненка й, на решті, Т. Шевченка. Доля України була остаточно вирішена. Вона знайшла своє означення у безсмертному своєму цінністі Валувському вердикті: „Нет, не било і бити не может“.

Українська політична ідея, а з нею й ідея національна, була глибоко похована в могилу і в неї московською „братньою“ рукою був забитий осиковий кіл. Сама історична назва українського народу, що від часів кийської Русі називав себе „руським“, була пограбована Москвою: цар Петро I переназвав Московію „Россією“, а московитів „руськими“. Сфальшована, з наказу царів, московська історія бере вже свій початок від українського Києва. В останніх часах „біли“ москалі навіть привласнили собі наш національний Володимирів герб. Єдине, що залишила Москва українському народові — це право називати себе „малороссами“ (у відрізнення від „великороссів“, тобто москалів) та співати свої „халашські“ пісні. А тому, що годі було оминати в офіційній історії імена Б. Хмельницького і Мазепи та назву вільного українського козацтва, то несподівано, першою згадкою про існування „Малороссії“ в „російській історії“ було таке речення: „Раптом появився з козаками Богдан Хмельницький“. Цей „раптовий“ Хмельницький, мовляв, розбив поляків і потім „вазгарелся желанієм“ піддатися під високу руку московських царів. А останньою згадкою про нас було кілька коротких слів про „ізмєнника Мазепу“. Розрахунок був певний: викликати враження, немов би вся історія України була лише скороминучим моментом, що „раптом“ на Хмельницькому почався, проіснував усього 50 років і на „ізмєнників“ Мазепі раз-на-

завжди скінчився.

Український Лазар помер і був глибоко закопаний у могилу, а на місце упокоєння його була навалена величезна кам'яна гора брехні, безсидства і нечуваної московської перфидії. В могилі українського Лазаря сховалася, як стріла громовиці, і графічна крива нашого національного занепаду. Все закінчилося просто: „Нет, не било і бити не может“.

Прийшов несподівано пам'ятний 1917 рік. Прийшов і устами великого М. Грушевського, Української Центральної Ради та цілої плеяди безсмертних синів українського народу 1917—1920 років владно наказав: „Встань із гробу, померлий Лазарю!“ Український Лазар встав і, як не підбивав його хитких ніг болючими копняками „старший брат“ з Москви, не тільки не впав до цього часу, а з кожним днем усе більше вибирається в силу. Графічна крива разом із Лазарем нагло вискочила з могили і швидко подалася вгору знаменуючи наше національне відродження. І коли ми сьогодні з історичної перспективи порівнюємо криву нашого національного занепаду та наших болючих національних втрат за 250 років із кривою новітніх національних надбань останніх 30 років, то побачимо, що ця остання крива не тільки дорівнює попередній, а ще й значно її перевищила.

Справді, наші національні досягнення за такий короткий перебіг часу просто неймовірні. Пригадаймо собі, що відомості широкого світу про Україну кінчалися на гетьмані Мазепі та на мазепинцях. Мазепина лебедина пісня, що облетіла світ і знайшла широкий відгук у чужонаціональній літературі, була одночасно і похоронною піснею над труною померлого українського Лазаря. Світ за 200 років зовсім забув за нас, за тих, що ніде й нічим упродовж майже чотирьох тисячоліттів не нагадували про своє існування. Чи можемо витерти із своєї пам'яті той анекдотичний факт, коли в 1918 р. амбасадора новоствореної української республіки питали із проханнями в Парижі, де власне знаходиться держава, що прислала його до Франції? Цей запит вивів із рівноваги нашого дипломата — степовика (інж. Сидоренка). Він зовсім

не по-дипломатичному гримнув кулаком об стіл і з гордістю заявив, що українців на світі є більше, як французів, а що держава, яка його прислала, є під самісеньким носом у Франції. Світ, зовсім згубивши нас з політичного овіду 18-го і 19-го століть, коли ми, як миша під мітлою, рабськи сиділи в московському полоні, не тільки нічого не пам'ятав про наше минуле, а навіть не міг приблизно догадатися, де є на земній кулі українська територія.

Не знав донедавно нічого про нас широкий світ. Ну, а чи ми самі багато знали про себе?

Чи не називали придніпрянські селяни в 1916—1918 роках галичан, що прийшли на В. Україну спочатку з австрійською армією, а потім з УГА, „кагличанами“, „агличанами“, або „хитрими австрійками, що й по-нашому вміють говорити“? Чи не відповідали вони на запит, до якого народу належать, стереотиповою номеклатурою: „православні“? А коли їм підпомагали запитом: „А може українці?“, здивовано вслухувалися і перепитували: „Як кажете?“, бо ніколи не чули цього слова. Лише консервативна галицька вітка українського народу уперто називала себе до останніх часів (а подекуди ще й досі називає) прапредківською назвою „русини“ або „руснани“, відкидаючи з погордою пізнішу назву „українці“. А чи так давно пробудилися з тяжкого багатовікового летаргу наші закарпатські брати?

До 1920-го року ні широкий світ про нас, ні ми самі про себе нічого не знали. Треба було пробудитися з тяжкого проливу крові за ідею українського визволення — спочатку на В. Україні в боротьбі з більшовиками, потім у Галичині з поляками, пізніше з мадярами й чехами в Закарпатській Україні, а тепер у повстанських загонах УПА, щоб світ нарешті звернув свою увагу на нас і ми самі оформилися в свідому назву і своїх цілей націю. Це не зробив ніхто інший для нас, як самі ми, в короткому часі останніх 30-ти років нашої невольничої боротьби за визволення. Ті 30 років, що не тільки повернули нам усе втрачене, а й вивели нас на той шлях, якого так довго шукав І. Мазепа. Недурно москалі за-

ПЕКУЧА СПРАВА

(Докінчення зі стор. 2-гої)

способом глибокої і загальнонаціональної реформи, поза якою не залишався б жадний громадянин, що зачисляє себе до української нації.

Звичайно, ми готові почути багато заперечень і застережень з боку наших численних скептиків і песимістів. Багато в чому вони можуть мати рацію. Не ховаємо від себе — справа має багато труднощів. Але ж кожна глибока суспільна реформа має труднощі і на те вони існують, щоб їх поборювати. Коли б реформатори боялися труднощів, то ніколи не було б знищене невольничтво, не була б скасована панщина. Завдання провідних верств — вести націю, виховати її. І всі ми знаємо і бачимо, як нація під певними впливами може змінити свій образ — постанову, поведінку, характер. В даному разі зовсім не йде про якісь занадто складні і глибокі зміни. І коли в час відродження „в ог-

любки пришивають нам назву „мазепинців“.

30 років — це дуже короткий час, майже блискавичний момент, в людській історії. Але короткі моменти, як бачимо, коли проявляється невгугає чужою волею, можуть іноді зробити те, чого маси досягали чередою довгих століть. Ми, справді, не досягли ще вершка нашого національного ідеалу, але вже з певністю можемо сьогодні сказати, що дуже близькі до того, що коштувало одним народам (Ірландія) коло 700 років, а другим навіть понад 2000 літ (Ізраїль). Це дали нам 30 останніх великих років нашої боротьби.

Відомо, що людство вчиться на досвідах минулого. Перейдені віки є тою школою життя, яка виробляє наші перестерігати перед фатальними кроками. Тим-то знання історії — і своєї, і чужої — є таким важним знанням.

Ближче вглянення в перебіг 3-х останніх віків нашого історичного буття може нас багато дідого навчити і дати нам кілька важних життєвих наказів. Цю схематичну аналіз останнього 300-ліття постараємося зробити в наступній статті.

ЗБІЛЬШУЮТЬСЯ ЗАКУПИ АМЕРИКАНСЬКИХ МАШИН ДЛЯ ЕВРОПИ

Рим, 6 жовтня. В місцевих господарських колах передбачується дальший зріст запотребування на американські сільсько-господарські машини для європейських країн. Діло в тому, що європейське господарство тепер механізується швидшими темпами ніж їх виказує розвиток машинобудівельної індустрії.

ПОСТУП В НАРАДАХ ТРЬОХ ДЕРЖАВ НАД АТОМОВОЮ СИЛОЮ

Діючий секретар стейту Джеймс Е. Веб виявив, що Злучені Держави, Великобританія й Канада є на дорозі до закінчення спілки в справі атомової енергії. Це сказав він після засідання представників згаданих трьох держав в справі взаємного обміну тайнами з атомової сили.

належати той чи інший громадянин.

Тут мова про загальнонаціональний даток на загальнонаціональні, невідкладні потреби, обов'язковий для кожного українця.

Звичайно термін „обов'язковий“ ми вживаємо тут в такому розумінні, що це не правний обов'язок, а добровільний, моральний, обов'язок національного сумління, політичної зрілості і громадської дисципліни й солідарності. Такий обов'язок маємо ми, українці, урочисто і офіційно проголосити самі для себе. Як ми його не тільки проголосимо, а й виконаємо, то лише тоді зможемо сміливо дивитися уперед, у свідомості, що зробили в світі усе, що могли для свого поневоленого народу.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИХ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕ „ЛЕЙРОЛ СЕВІНГС“!

ТЕАТР-СТУДІЯ

ПІД МИСТЕЦЬКИМ КЕРІВНИЦТВОМ ПОСИПА ГІРНЯКА

У НЕДІЛЮ, 9. ЖОВТНЯ 1949 Р.

САЛЯ ЦЕРКВИ СВ. ЮРІЯ, 217 E. 6th STREET, NEW YORK

„МАТИ І Я“

За мотивами Миколи Хвильового, п'єси на 4 дії Ю. Димчица і І. Кошеляка

Постова: Посипа Гіряка. — Режисерія: Олімпія Добровольська.

Співачі: оформлення: Володимир Лисняк.

Початок точно в 8-й годині вечора.

Після 8-го дзвінка вступ на сцену не дозволяється.

Продаж квитків у: Українська Кооператива, 76 East 7th St.; Art Mode, 123 — 2nd Ave.; Surma, 11 E. 7th St.; Nash Bazaar, 115 Ave. A.

УКРАЇНСКА СТУДЕНТСКА ГРОМАДА ТА УКРАЇНСЬКИЙ СПОРТОВИЙ КЛУБ улаштувають
В СУБОТУ, 15. ЖОВТНЯ (OCTOBER 15) 1949
В "BEETHOVEN HALL", 210-14 E. 5th St.,
New York City

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

Оркестра: Johnny King.
Початок 8:30 P. M. Вступ \$1.20 (incl. tax)
За добрий буфет та забаву ручить — Комітет.

УВАГА! — ОЗОН ПАРК, Н. Й.

ЗАПОМОГОВЕ ТОВАРИСТВО ВІЛЬНА УКРАЇНА

відділ 200 Українського Народного Союзу,

— влаштує —

ОСІННИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 8. ЖОВТНЯ 1949

(Saturday, October 8th, 1949)

AT AMERICAN LEGION HALL

91-11 — 101st Ave., Ozone Park, N. Y.

Початок у 8-й год. ввечір. Вступ 75 цент. з податком
Просимо всіх українців з Озон Парк і околиць про численну
участь. Добра нагода забавитися і стрінути знайомих. До танців
пригваритиме збірка Оркестра М. Антошкова. Буде добрий буфет
і різноманітні напійки забезпечені.
За добру забаву ручить — Бальний Комітет.

УВАГА! — ВУНСАКЕТ, Р. АЙ!

УКРАЇНСКА ПРАВОСЛАВНА ПАРАФІЯ СВ. МИХАІЛА У ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

— обходитиме —

В НЕДІЛЮ, 9. ЖОВТНЯ 1949

ДЕСЯТЬЛІТНЮ РІЧНИЦЮ

НАБУТТЯ ВЛАСНОЇ РЕАЛЬНОСТІ

Врочиста СЛУЖБА БОЖА почнеться в 10. годині рано.

В 12. годині СПІЛЬНИЙ ОБІД в парафіяльній галі. — Підчас

обіду промови вголос будуть зачитані документи і виступи

Місцевий хор „БАНДУРА“ під управою п. Марцінка від-

співає низку українських пісень.

Головною attraction для буде висвітлення фільмів з посвячен-

ня новобудованої церкви в році 1942.

СУМНИЙ КІНЕЦЬ! — Таке кажуть сусіди цього фермера, що його бачимо на верху
пожарної машини, що в 1922 році вважалася „найліпшою“ при гашенні вогню в
місті Мільвоки. Нині купив її фермер за \$305 і вживає її до скоплювання водою своїх
огородів де плекас різного роду квіти.

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

Радіонотатки

Чергове число „Літературної газети". Останнє число „Літературної газети" містить багато матеріалів про готування до нового навчального року в початкових і середніх школах України. Передова стаття обговорює цю тему. На першій сторінці надруковано кореспонденції з Житомирської області, а також матеріали з інших областей про те, як навчальні установи зустрічають навчальний рік. Далі вміщено розмову з директором видавництва „Радянська школа" про випуск підручників і посібників для шкіл.

У статті О. Корнійчука „На сторожі миру" подано звіт про недавню відбуту в Москві нараду письменників, журналістів, науковців і громадських діячів, де закладено підготовчий комітет для скликання всесоюзової конференції прихильників миру. На цій нараді ухвалено скликати в кінці серпня всесоюзну конференцію прихильників миру і утворено підготовчий комітет. Таку конференцію вирішив скликати з пропагандивною метою більшовицький уряд, щоб продемонструвати світові миролюбні настрої сов. народів і, небажання нової війни, щоб замаскувати свою агресивну зовнішню політику, яка може привести до нового збройного конфлікту в світовому масштабі. Відома річ, що підсовєтські народи, змучені колосальними жертвами і втратами минулої війни, не хочуть нової війни, прагнуть тривалого миру. Та хіба політбюро коли керувалося інтересами народних мас? Його політика, химерні плани світової комуністичної революції і більшовицького панування ніколи не мали нічого спільного із справжніми життєвими потребами народів СССР.

„Літературна газета" подає велику рецензію письменника С. Крижанівського на нову п'єсу Любомира Дмитренка „Навіки разом", надруковану в червневому числі журналу „Вітчизна". Вона написана стилем горезвісного Корнійчукавого твору „Богдан Хмельницький" і тематично, і ідейно стала її продовженням.

Чимало місця приділяє газета недавній нараді членів

комісії літературної критики при спілці письменників України, де нещадно розкритикували „ідейні зриви і помилки" поетів С. Голованівського і Л. Первомайського. Цій же темі присвячена й редакційна стаття „За ідейну чистоту радянської поезії".

Кілька кореспонденцій і повідомлень із Софії інформують про похорони „вождя болгарського народу" Г. Дімітрова. 45-річний з дня смерті російського письменника А. Чехова присвячена стаття Д. Чалого „Гордість російської літератури". Стаття „Письменник-демократ" пов'язана з недавнім минулим 75 річчям з дня народження Марка Черемшанина.

Письменники на службі пропаганди. 16. липня в сесійній залі Верховного союзу України відбулася зустріч учасників республіканської наради пропагандистів і агітаторів, яка тепер триває в Києві з письменниками УССР. Заступник голови спілки письменників України Любомир Дмитренко у вступній промові сказав, що найважливішою функцією совєтського красного письменства стала пропаганда ідей більшовизму, ідей партії Леніна-Сталіна. Він повчав учасників зустрічі, як вони мусять використовувати в своїй діяльності сучасні твори українських письменників. Далі слово забирали Павло Тичина, М. Бажан, Остап Вишня, Ю. Яновський, Ю. Смолич, О. Корнійчук і В. Сосюра. Вони читали уривки з своїх творів і розповіли, над чим тепер працюють письменники УССР.

Випусники львівських інститутів. У вищих школах Львова закінчився навчальний рік. Інститути Львова випустили цього року найбільшу кількість молодих фахівців за всю свою історію. Найстаріший на Західній Україні Львівський політехнічний дав цього року перший випуск інженерів нафтової промисловості, архітектів і геологів. Крім того, він підготував ще 310 інженерів: механіків, шляховиків і хеміків. 400 економістів і крамознавців закінчили Львівський торговельно-економічний інститут. Університет ім. Франка випустив 500 математиків, фізиків, істориків, геологів, літературознавців і мовників. 242 вчителі історії, географії, біології та інших предметів дав педагогічний інститут у Львові. Більшість випускників львівських інститутів позбавлені можливості працювати на рідних землях. Їх відраджено на працю поза межами України.

Змагання робітників Черні-

ДЖОВ ДІМАДІО—бейсбольний ідол, виздоровівши вернувшись по двох тижнях перерви знов до змагань. Менеджер дружини Снкі радий, що „вуз" вернувся у саму рідну хвилину.

гова і Житомира. У Чернівці відбулися міські збори стахановців. Секретар міського комітету партії Коротков прочитав доповідь про діяльність промислових підприємств Чернівців в першому півріччі та про відбудову міста. На зборах підписано угоду про соціалістичне змагання з житломирянськими робітниками.

Ювілей зрадинки українського народу. Останніми днями преса і радіо УССР розпочали інтенсивну підготовку кампанії за „достойне вшанування пам'яті легендарного українського полководця М. Щорса". Тридцять років з дня його смерті мине в серпні цього року. 14 липня київські часописи подали повідомлення, що 10 липня у міс-

ті Куйбишеві над Волгою перенесено труну з останками Щорса на новий цвинтар. З цієї нагоди на цвинтарі відбувся жалібний мітинг з участю делегації УССР, військових частин Куйбишевської залогі, представників уряду. У Києві створено урядовий комітет на чолі з М. Бажаном для вшанування пам'яті Щорса. Комітет вирішив улаштувати в історичних музеях Києва, Чернівців і Житомира виставки про діяльність Щорса та організувати лекції й доповіді про нього. Державному літературному видавництву доручено надрукувати портрети Щорса, випустити великим накладом книжки про Щорса. У Києві має бути урядована республіканська виставка присвячена героїчному синові українського народу". Міністерство освіти УССР організує на початку нового навчального року в середніх і вищих школах цикл лекцій про більшовицького полководця.

Колхозні дармоїди. У колхозах Київської області, так повідомляє совєтське радіо, тепер працює понад 5,000 агітаторів і пропагандистів, що провадять масово-політичну роботу серед колхозників; насамперед агітацію за „дострокове вивернення пляну постав хліба" загребувати совєтській державі. І це тільки в одній київській області! Скільки є більшовицьких дармоїдів по всіх 28 областях УССР? — (У. В.)

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

НОВИЙ ПРАКТИЧНИЙ УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВАР
Найбільше уживаних слів в загальній мові з повним домашнім англійським висловом.
Завантажте Г. ПІЛІШКО.
Ціна 75 центів.

THE NEW PRACTICAL UKRAINIAN-ENGLISH — and — ENGLISH-UKRAINIAN DICTIONARY
giving the pronunciation of the most used English words in Ukrainian sounds.
By H. PLATSKO
Price 75 cents.
Замовлення брз з належністю слів до: „СВОБОДА" P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ГРОШІ ПОСИЛАЄМО ДО ВСІХ КРАЇН СВІТА
ШИФКАРТИ - ПОДРОЖНІ ДОКУМЕНТИ
Продає різні бізнеси, доми, фарми, та різного роду асесурації.
WESSON & BARTKIW
Steamship Agency
AIR PLANE TICKETS TO ALL PARTS OF THE WORLD
ПЕТРО БАРТКІВ
REAL ESTATE & INSURANCE BROKER, NOTARY PUBLIC
309 East 14th Street, Tel. ALgonquin 4-8254, New York 3, N. Y.

ШИФКАРТИ
ПОДАЄМО НА ВСІ КОРАБЛІ.
ГРОШІ посилаємо до всіх країн і виплачуємо на останній день.
АФІДЕВІТИ, петиції та інші потрібні документи на спровадження кривих і знайомих до Америки зі скитальщини та інших країн.
ПРОДАЄМО доми та всякого роду бізнеси.
У всіх справах звертайтеся до звісного
НОТАРІАЛЬНОГО БЮРО.
S. KOWBASNIUK
377 EAST 10th ST., Near Ave. A NEW YORK 3, N. Y.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЕМЕРІДЖ, ІА. — Бр. св. О. Ніколя, від. 276, подає всім членам до відома, що місячні збори відбудуться в п'ятницю, 9. жовтня, в годині 1:30 пополудні. Також подається до відома, що обранням кожного члена є приєднувати нових членів до Союзу та не оглядатися на те, щоб другий член ці обов'язки сповняв. Пригадуємо тим членам, що є байдужі до плачущих своїх належностей, щоб раз застосувалися, як інші члени та платили на час. Просимо членів на збаудати день зборів та організування нових членів. За уряд: І. Вилик, фін. секр.

ПОШУКУВАННЯ

Оце вже другий раз прохаю **І. П-ство Никіфорія, Змієв. Каменецьких, Новицького Осипа** і всіх друзів-спортсменів зі Зальцбурга відгукнутися на адресу: **GEORGE and ANNA IVANKIV (Hucul) Society Hill, S. C.**

Пошукую **ЯНЧУРА МИХАЙЛА** і **АННУ**, які перебувають в Австрії у таборі для скитальців. Хочу вислати їм завірення на виліз до U.S.A. Хто знає їх адресу, або вони самі, хто пише до:

LESKIOW-ZARUMA EUGENIA
543 Market St., Newark, N. J., U.S.A.
Українські часописи в Австрії і Німеччині прошу передрукувати поштового оголошення.

КРАВЧУК НАДІЯ, донька **Мамоніа**, пошукує своїх вуйків: **МИХАЙЛА САВЧУКА, НЕТЕХОРА МЕЛЬНИКА, БАСА ГРИПІ**. Писати до: **WASYL NISZCZUK, c/o Mrs. N. Wilson, Landover, Md.**

ПАВЛЕНКО НАВІО Д. із Миколаївщини, Березніговатського Району, хутора Липатиха, пошукує рідних і знайомих. Писати на адресу: **PAUL PAWLENKO, c/o Paris, Dudley, Ill.**

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 18. вересня 1949 року помер у 55. році життя **ІНІШІН ЧЕСЬНИК**, член Тов. Укр. Спів. від. 421, в Тампстоні, Конн.
Похоронив похований зі села Вурдінгтон, пов. Бортів, Західна Україна. До Союзу вступив 1939 р. Похоронив у смутку жону Анну, сина Ніколя, доньку Анну похоронив у 1941 р. в країно.
Похорон відбувся 21. вересня з укр. гр.-катол. церквою св. Святий Тимотей Семестері в Тампстоні, Конн. — В. П. П.
І. Шеремета, секр.

Дня 22. вересня 1949 р. помер у 58. році життя **ІВАН РАДЗІХ**, довголітній член і був багаторічним урядником Тов. Запорозька Спів. від. 67 У. Н. Союзу, в Ансонії, Конн.
Похоронив похований зі села Лисичинці, пов. Збарж, Україна. Похоронив у смутку дружину Пелагію і дочку Любу.
Похорон відбувся в п'ятницю, 25. вересня з дому жалоби до церкви св. Петра й Павла в Ансонії, а відтак на цвинтар св. Петра й Павла в Дербі, Конн. — В. П. П.
І. Пирік, секр.

КАТЕРИНА САВУЛА, донька Дмитра, змужжана Васарів, із села Навічка Велика, пов. Самбір, пошукує свого сусіда **ІВАН ЛУЦАКА**, який приїхав до Америки 7. вересня 1949. Хто про нього знає, або він сам, прошу з'ясувати на адресу: **КАТЕРИНА САВУЛА, Bruce H. Seabright, Wakatana Farms, Bridgeport, Ohio.**

БРУКЛІН, Н. П. — Місячні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 158, відбудуться в п'ятницю, 7. жовтня, в год. 8. вечір, в У. Н. Домі, 216 Гренд ул. Просимо прийти на збори, бо є важкі справи до поладження. — М. Кіт. рек. секр.

ШПКАТО, ЛІЛ. — Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів і членів, що місячні збори відбудуться в п'ятницю, 9. жовтня, в 12-й год. в полудне, в Домі Від. УНС, 345 N. Western Ave. Важкі справи є до вирішення, тому просимо членів громади прийти на збори. — Ф. Васильовський, предс.; Т. Шпікула, секр.

КІВЛЕНД, О. — Місячні збори Бр. св. Петра й Павла, від. 102, відбудуться в п'ятницю, 9. жовтня, зараз по другій Сл. Бонні, в гот. переконній, 2280 W. 7th St. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важкі справи поладувати. — За уряд: Н. Декар, предс.; В. Жук, кас.; Н. Боречко, секр.

ПОШУКУЄ ЗАЙНЯТТЯ.

ПОШУКУЮ ПРАЦІ в українському фермерстві. Знаю фермерську роботу знаменито, бо маю 20-річний досвід. Хочу дожити свій вік на фермі. Голоситися:

V. L. FARMER, c/o SVOBODA

81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
зарядку погребам по \$150
ціна так низька як
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNCO
Licensed Undertaker & Embalmer.
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Disgusted funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

Comfortable air conditioned
Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
801 SPRINGFIELD AVENUE,
NEWARK, N. J.
and IRVINGTON, N. J.
Essex 5-5555

OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

ПЕТРО ПРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET
NEW YORK CITY
Tel. ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPPEL
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.)
Bronx, N. Y.
Tel. MElrose 5-6577

НОВІ ДОПОВНЕННЯ

ВЕЛИКОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
видає ІВАН ТИКТОРА

ДРУК ІСТОРІЇ ВЖЕ ВИКІНУЄТЬСЯ, але до неї буде додано, крім того, що було оголошено, ще:

1. Велику і незвичайно цінну працю проф. д-ра Я. Пастернака, європейської слави археолога і великого дослідника української старовини п. н.

„ПРАІСТОРІЯ УКРАЇНИ"

Праця ця зілострована предцими світлинами, що досі не були друковані ні в одній нашій історії, бо походять з найновіших дослідів і розкопок в Україні.

2. Цінний розділ про українську імміграцію в Канаді, ЗДПА, Бразилії, Аргентині, Уругваї і ін. з відповідними світлинами.

Оба додатки ще більше збагатять зміст Великої Історії України та скріплять наше знання про славних наших предків, князів, нашу державність, наше будівництво та взаємини з іншими народами в старій давнині, як теж зясуємо піонерську працю та великий патріотизм українців у новому світі.

СПІШІТЬ З ВИСИЛКОЮ ПЕРЕДПЛАТИ НА ОПРАВЛЕНУ ЦІЛІСТЬ
Передплата вносить \$10.00
По виході з друку Історія коштуватиме значно дорожче
І. ТИКТОР, PUBLISHER,
P. O. Box 3597,
Winnipeg, Man., Canada.

Справл, збентежений наглим видужанням Тікара, вистріляв навання.

Куля полетіла дико. А коли болем поразений

лев кинувся в його сторону, Справл забіг в найближчі двері.

Однак Тікар не звертав уваги на свій біль і пігнав за ним.